

Lärarhögskolan i Stockholm

Institutionen för individ,
omvärld och lärande

KURSPLAN

IPK18N

Fastställd: 2003-02-05

Reviderad: 2004-06-08

Reviderad: 2005-05-31

Versionsnr: 3

Kursplanen gäller termin H05

1(4)

SPECIALPEDAGOGIK OCH KOMMUNIKATION I, 20 poäng **Special Education and Communication, 20 Credit Points/30 ECTS**

LÄRDOK-kod: IPK18N

1 BESLUT OCH RIKTLINJER

Kursen ingår i inriktningen Specialpedagogik och kommunikation om 40 poäng i ämnet specialpedagogik inom lärarprogrammet och omfattar 20 poäng på nivån 1-40 poäng. Kursen är avsedd för studenter som ämnar avlägga lärarexamen med specialpedagogisk profil 160 poäng. Kursen vänder sig till studenter som ämnar arbeta med barn/unga/vuxna från lårs ålder till vuxenutbildning (förskolan, förskoleklass, grundskolan, särskola, specialskola, gymnasieskola och vuxenutbildning). Kursansvarig institution är Institutionen för individ, omvärld och lärande. Kursplanen har godkänts av Institutionsstyrelsen för individ, omvärld och lärande 2002-11-05 och fastställts av Nämnden för grundutbildning, forskning och forskarutbildning vid Lärarhögskolan i Stockholm 2003-02-05. Revideringen av kursplanen är beslutad vid institutionen 2004-05-19, 2005-04-13 och fastställd av Nämnden för grundutbildning, forskning och forskarutbildning 2004-06-08 och 2005-05-31.

2 FÖRKUNSKAPSKRAV

Att vara antagen till lärarprogrammet och med godkänt resultat ha studerat en inriktning.

3 SYFTE

Kursens övergripande syfte är att de studerande utvecklar fördjupade kunskaper för att förebygga och åtgärda svårigheter i lärandemiljöer. Vidare är syftet att de studerande utvecklar förmåga att:

- Finna pedagogiska lösningar på individ-, grupp-, organisations- och samhällsnivå.
- Leda grupper utifrån delaktighetsperspektiv.
- Undersöka, reflektera och använda dokumentation som arbetssätt.
- Kartlägga skillnader mellan individers förutsättningar och miljöns krav
- Arbeta tillsammans med föräldrar utifrån ett delaktighetsperspektiv

4 INNEHÅLL OCH UPPLÄGGNING

Kursen består av två moment. Den bygger på tvärvetenskaplig grund med utgångspunkt i de beteendevetenskapliga, samhällsvetenskapliga och medicinska/biologiska forskningsfälten. Kursen genomförs via föreläsningar, självständigt individuellt arbete, arbete i grupper, inlämningsuppgifter. IKT, informationsteknik och kommunikation med hjälp av Internet används. Under kursens gång ges deltagarna möjlighet att påverka kursens innehåll. Lärare och deltagare skall i samråd konkretisera kursens syften. Vid frånvaro skall ersättningsuppgift genomföras efter överenskommelse med kursansvarig. I kursen görs elektronisk kursvärdering.

Den verksamhetsförlagda utbildningen skall ge erfarenheter av och insikter i

- lärande, lärandets variationer och delaktighet
- hur specialpedagogiskt arbete kommer till uttryck och är organiserat i
- olika skolformer och ämnen
- hur det specialpedagogiska arbetet ser ut med utgångspunkt från delaktighet
- värdegrundsfrågor med utgångspunkt från måldokument och lärandesituationer
- planering och genomförande av pedagogisk aktivitet i samråd med VFU-handledare
- observera och analysera socialt samspel i förskolerummet/klassrummet

Moment 1

Grundkurs i specialpedagogik, 10 poäng, varav 3 poäng VFU

Med utgångspunkt från frågan om en skola för alla studeras demokratifrågor, mänskliga rättigheter och genusfrågor. Innehåll:

- Specialpedagogik, individuell utveckling och lärandets variationer
- Specialpedagogik i ett samhällsperspektiv
- Koncentrationssvårigheter, funktionsnedsättning och handikapp: introduktion
- Förebyggande specialpedagogiska arbetssätt: ledarskap, organisation, grupprocesser

Moment 2

Funktionshinder, delaktighet och lärande 10 poäng, varav 2 poäng VFU

Innehåll:

- Grundläggande kunskap om de vanligaste funktionshindren med utgångspunkt från individens och omgivningens möjligheter och begränsningar i lärandesituationen
- Miljö- och riskfaktorer för barn och unga, inkl psykosocial problematik och koncentrationssvårigheter
- Värdegrund och kulturella skillnader
- Individuella utvecklingsplaner och åtgärdsprogram
- Kommunikation i ett helhetsperspektiv
- IKT i det specialpedagogiska arbetet

Vidare ingår forskningsmetodiska inslag, demokratifrågor, mänskliga rättigheter, genusfrågor och frågan om en skola för alla.

5 EXAMINATION

Moment 1: En individuell skriftlig examinationsuppgift samt en gruppuppgift som redovisas muntligt och skriftligt. Bägge uppgifterna är knutna till VFU

Moment 2: En individuell skriftlig examinationsuppgift samt en gruppuppgift som redovisas muntligt och skriftligt. Bägge uppgifterna är knutna till VFU

Examination sker på momenten och på kursen som helhet. Som betyg på momenten och kursen i sin helhet, används något av uttrycken Väl godkänd, Godkänd eller Underkänd. För att erhålla betyget Godkänd på hel kurs krävs att båda momenten är godkända samt att inlämningsuppgifter genomförts. För att erhålla betyget Väl godkänd på hel kurs krävs dessutom väl godkänt resultat på minst ett moment. Studenter som godkänts på kursen ska på begäran erhålla kursbevis.

6 KURSLITTERATUR OCH ÖVRIGA LÄROMEDEL

Kurslitteraturen omfattar en del gemensam litteratur och en del väljs individuellt. Det förutsätts att studenten aktivt söker och föreslår relevant litteratur i anslutning till kursinnehållet.

Moment 1: Obligatorisk gemensam litteratur

Ahlberg, A. (2001). *Lärande och delaktighet*. Lund: Studentlitteratur (173 s).

Börjesson, M. & Palmblad, E. (red.) (2003) *Problembarnets århundrade*. Lund: Studentlitteratur. (215s)

Dahlin, B. & Ingelman, R. - Dahlin, C. (2002). *Besjälade lärande. Skisser till en fördjupad pedagogik*. Lund: Studentlitteratur. (285 s).

Gustavsson, A. (red.) *Delaktighetens språk*. Lund: Studentlitteratur. (s. 173 – 199)

Johansson, E. & Johansson, B. (2003). *Etiska möten i skolan : värdefrågor i samspel mellan yngre skolbarn och deras lärare*. Uppsala: Almqvist & Wiksell. (269 s).

Repstad, P. (1999). *Närhet och distans: kvalitativa metoder i samhällsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur (s. 21-53 & s. 86-111)

Skolverket. (2001). *Att arbeta med särskilt stöd med hjälp av åtgärdsprogram*. Stockholm. (19 s). www.skolverket.se

Vernersson, I-L. (2002). *Specialpedagogik i ett inkluderande perspektiv*. Lund: Studentlitteratur (82 s).

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Vetenskapsrådet, 103 78 Stockholm. www.vr.se

Till detta tillkommer valbar litteratur om ca 800 sidor som kan rekommenderas av föreläsare eller väljas i samråd med kursansvarig.

Moment 2: Obligatorisk gemensam litteratur

Høien, T., & Lundberg, I. (2001). *Dyslexi från teori til praktik*. Stockholm: Natur & Kultur. (359 s)

alternativt Frost, J. (2002). *Läsundervisning. Praktik och teorier*. Stockholm: Natur & Kultur. (256 s)

Fyhr, G. (1999). *Den "förbjudna sorgen"*. Stockholm: Sfph. (47 s)

Torstensson-Ed, T. (2003). *Barns livsvärld*. Lund: Studentlitteratur (192 s)

Grunewald, K. (1996). *Medicinska omsorgsboken*. (4:e rev. upplagan). Stockholm: Natur och Kultur, 328 s.

International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF). World Health Organisation (WHO). <http://www.who.int/classifications/icf/en/>

Lagerheim, B. (1994). *Att utvecklas med handikapp: möjligheter och begränsningar hos barnet, familjen och omgivningen*. Stockholm: Almqvist & Wiksell. (242 s).

Mattsson, L. (2004). *Janus Korczak och barnens värld*. Lund: Studentlitteratur. (156 s).

Roll-Pettersson, L. (2001). *Parents talk about how it feels to have a child with a cognitive disability*. European Journal of Special Need Education, 16 (i), 1-14.

SOU 1997:108 Kapitel 2. Att ha makt över språket – en rättvis och demokratisk fråga (s. 15-59) och kapitel 4. När barn/inte/lär sig läsa och skriva. (s. 11-139, s. 251-261. *Att lämna skolan med rak rygg*. Slutbetänkande av Läs- och Skrivkommittén. Stockholm: Fritzes

Till detta tillkommer valbar litteratur om ca 800 sidor som kan rekommenderas av föreläsare eller väljas i samråd med kursansvarig.